

# TẾT CỔ TRUYỀN VÀ VẤN ĐỀ BẢO TỒN, PHÁT HUY DI SẢN VĂN HÓA

NGUYỄN THỊ THANH MAI

Email: nguyenthanhmai1405@gmail.com

Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

## TÓM TẮT

Tết Nguyên đán là Tết cổ truyền lớn nhất của dân tộc Việt Nam, là ngày lễ quan trọng trong văn hóa của người Việt. Nhiều năm trở lại đây, các doanh nghiệp đã tận dụng thời gian Tết cổ truyền diễn ra để nâng cao chất lượng sản xuất, kinh doanh, kích thích tiêu dùng hàng nội địa, tạo đà cho phát triển kinh tế. Trong xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, việc giữ gìn và bảo tồn những giá trị tốt đẹp của ngày Tết cổ truyền chính là góp phần phát huy bản sắc văn hóa dân tộc, làm cho người dân Việt Nam thêm yêu quê hương, đất nước.

**Từ khóa:** Bảo tồn, di sản văn hóa, phát huy, Tết cổ truyền

## 1. Đặt vấn đề

Tết Nguyên đán là Tết cổ truyền lớn nhất, lâu đời nhất của Dân tộc Việt Nam, ngày lễ quan trọng trong văn hóa của người Việt. Là tiết lễ đầu tiên trong năm, đón Tết, vui Tết, đã trở thành một nét văn hóa đặc sắc của người dân Việt Nam với nhiều giá trị nhân bản văn hóa tinh thần sâu sắc.

Trong những năm gần đây, vấn đề lưu giữ Tết cổ truyền của dân tộc hay bỏ Tết cổ truyền để hội nhập với thế giới là chủ đề được bàn luận sôi nổi. Những người ủng hộ quan điểm bỏ Tết cổ truyền đưa ra nhiều lí do như: nghỉ tết dài ngày khiến giảm năng suất làm việc, làm ảnh hưởng việc sản xuất kinh doanh; gián đoạn và ảnh hưởng tiêu cực đến việc học tập của học sinh, sinh viên; dịp tết làm gia tăng tệ nạn cờ bạc, rượu chè... Tuy nhiên, nhiều nhà nghiên cứu văn hóa và phần đa người dân ủng hộ việc giữ gìn và bảo tồn

Tết cổ truyền. Vấn đề đặt ra là, giữ gìn và bảo tồn Tết cổ truyền bằng hình thức nào trong bối cảnh hội nhập và toàn cầu hóa hiện nay để phù hợp với sự phát triển đất nước hiện nay.

## 2. Nội dung

### 2.1. Tết cổ truyền trong tâm thức người Việt

Theo nghiên cứu của nhà sử học Trần Văn Giáp, ngày "Tết Nguyên đán" ở Việt Nam đã có từ đầu thế kỷ thứ nhất sau Công nguyên. Nguồn gốc chữ Tết cũng như nghĩa chữ "Tết Nguyên đán" cũng được phổ biến từ thời đó<sup>1</sup>.

Hàng nghìn năm qua, mỗi dịp Tết đến xuân về, trong tâm thức của mỗi người dân Việt Nam đều liên tưởng đến sự đoàn viên, sum họp bên gia đình và người thân, nhớ về cội nguồn tổ tiên. Đó là vẻ đẹp trong đạo thân, nhớ về cội nguồn tổ tiên. Đó là vẻ đẹp trong đạo

lý nghĩa tình của người dân Việt Nam. Như vậy, Tết đã hiện hữu trong tâm thức người Việt kể từ khi xuất hiện cho đến ngày nay. Nhà nghiên cứu Phan Kế Bính cho rằng: “Tết nguyên đán - Mồng một đầu năm là Tết Nguyên Đán. Tết này ăn to hơn cả tết trong một năm. Trước nửa tháng Tết, nhà nào nhà ấy đã rộn rịp sắm Tết, nào người mua tranh mua pháo, nào người mua vàng hương mã mùng, đường mứt bánh trái v.v... Các thầy đồ nhà quê ra chợ viết câu đối bán. Các người đi buôn bán hoặc đi làm ăn xa xôi, đâu cũng nghĩ việc về nhà ăn tết. Cách Tết một vài hôm, ai nấy dọn dẹp nhà cửa, lau rửa đồ thờ đồ phượng. Câu đối đồ dán cửa, dán cột sáng choang, treo tranh treo liên đăng hoành lịch sự”<sup>2</sup>. Theo nhà nghiên cứu Nguyễn Văn Huyền: “Dù thế nào đi nữa, nếu không phải tất cả các truyền thống cổ đều còn được tôn trọng, thì trong dịp lễ này, từ bác chí nam, cả nước đều hoan hỉ. Chẳng biết cô nào của thế giới bên ngoài có thể cướp đi của người nghèo nhất cũng như giàu nhất niềm vui trong lòng này và sự thỏa mãn được ăn Tết một cách xứng đáng trước bàn thờ thần linh trong nhà hoặc giữa những người cùng xứ sở”<sup>3</sup>. Tết cổ truyền của dân tộc mang nhiều giá trị văn hóa to lớn: Đạo lý “uống nước nhớ nguồn”, người Việt có câu “Mừng một tết cha, mừng hai tết mẹ, mừng ba tết thầy” sự ghi nhớ công ơn của bậc sinh thành, của người thầy, sự tri ân tổ tiên. Có thể nói, Tết cổ truyền mang cả trầm tích văn hóa Việt, không chỉ là khoảng thời gian nghỉ ngơi sau một năm tất bật với công việc; tết còn là dịp sum họp gia đình; thắp hương dâng lên thần linh, tổ tiên, ông bà; mua sắm lương thực thực phẩm, du lịch, thực hành tín ngưỡng, diễn xướng dân gian, đi đền, xin chữ, xin sức khỏe, cầu may...

### **2.2. Tết cổ truyền gắn kết văn hóa với du lịch**

Nhiều năm trở lại đây, đi du lịch dịp Tết là lựa chọn khá phổ biến của tầng lớp thanh niên và các gia đình trẻ. Họ muốn hòa không khí nhộn nhịp, tung bừng của ngày Tết, được chiêm ngưỡng những nét đẹp văn hóa đặc sắc của nhiều vùng miền, được thưởng thức những món ăn ngon, được trải nghiệm cuộc sống trong các chuyến đi xa vào dịp tết.

Do không khí Tết Nguyên đán thường kéo dài (từ ngày 23 tháng Chạp) đến hết tháng Giêng như dân gian thường có câu: “Tháng giêng là tháng ăn chơi/ Tháng hai trồng đậu, trồng khoai, trồng cà” nên các hoạt động vui chơi, giải trí, du ngoạn, lễ vô cùng sôi động. Theo Phan Kế Bính: “Suốt một tháng giêng, già trẻ trai gái, kẻ chợ nhà quê, quần điều áo thâm, kẻ thì lễ bái chùa này miếu nọ, người thì du ngoạn cảnh nọ cảnh kia, chỗ thì thi hoa thủy tiên, chỗ thì thi hoa đăng, chỗ thì hội hè hát xướng. Các người nhàn, năm ba người tụ lại đánh bài đánh bạc. Ngoài ngã ba ngã bảy, đám thi quay đất, đám thi lúc lắc thò lò, tổng chi gọi là cách thưởng xuân”<sup>4</sup>.

Mặc dù còn rất nhiều bất cập trong các hoạt động du lịch dịp tết cổ truyền như: nạn chặt chém, các dịch vụ thiếu nhân lực, hoạt động văn hóa tâm linh nhiều nơi bị biến tướng... song không thể phủ nhận một điều rằng, tâm thế thường thức Tết kéo dài của người dân là cơ hội tuyệt vời để quảng bá và phát triển du lịch. Tết Nguyên đán đã trở thành cơ hội cho ngành du lịch thể hiện sức mạnh nội tại, khai thác hiệu quả các lợi ích giữa vui chơi và mua sắm. Một số địa phương đã tổ chức nhiều tour trọn gói, nhiều chương trình lý thú nhằm thu hút du khách: viết câu đối, thư pháp, bói Kiều, nặn tò he, làm đồ thủ công mỹ nghệ... Bối cảnh hội nhập kinh tế toàn cầu đã tạo ra nhiều cơ hội và thách thức cho ngành du lịch Việt Nam. Tết cổ truyền là một sản phẩm văn hóa độc đáo, hấp dẫn, là nguồn tài nguyên quý giá cho ngành du lịch. Phát triển du lịch là một giải pháp góp phần quan trọng vào việc bảo tồn và phát huy giá trị Tết cổ truyền của dân tộc Việt Nam.

### **2.3. Tết cổ truyền tạo động lực cho phát triển kinh tế - xã hội**

Tết cổ truyền là cơ hội để phát triển kinh tế - xã hội, tháng Tết là thời điểm hoạt động kinh tế vô cùng nhộn nhịp và khẩn trương. Nhà nhà ưu tiên mua tích trữ lương thực thực phẩm phục vụ cho việc cúng lễ và ăn uống những ngày tết. Người dân chi tiêu có phần hào phóng và mua quà cáp biếu xén bạn bè thân thích cái để “ăn Tết” và cúng tổ tiên cho tươm tất<sup>5</sup>. Tết là một thời điểm rất quan trọng để thúc đẩy và phát triển văn hóa tiêu dùng của đất nước, là dịp hoạt động trao đổi hàng hóa vùng miền diễn ra sôi động trên khắp cả nước. Đứng ở góc độ hội nhập, khi thế giới đã bắt đầu năm mới khoảng một tháng rồi thì Việt Nam lại nghỉ. Thế nhưng không chỉ có Việt Nam, mà còn cả Trung Quốc và Hàn Quốc. Ba nền kinh tế ăn Tết âm lịch với nhiều ngày nghỉ nhất này có GDP bằng 1/5 GDP toàn cầu<sup>6</sup>. Điều đó cho thấy tiềm năng mở ra cho hoạt động kinh doanh dịp Tết cổ truyền vẫn rất lớn.

Nhiều năm trở lại đây, các doanh nghiệp đã tận dụng thời gian Tết cổ truyền để nâng cao chất lượng sản xuất, kinh doanh, kích cầu tiêu dùng hàng nội địa, tạo đà cho phát triển kinh tế. Điều này đối lập với các ý kiến rằng Tết cổ truyền làm gián đoạn sản xuất, gây nên sự trì trệ trong phát triển kinh tế.

Vài năm trở lại đây, một số sản phẩm văn hóa tết của Việt Nam như bánh chưng cùng với giò chả, nem, dưa chua... đã bày trên kệ hàng siêu thị người Việt tại Mỹ, hoa mai của Việt Nam cũng đã vượt qua hàng rào giống cây trồng khắt khe của nước Mỹ để có mặt ở quốc gia này. Điều đó cũng chứng minh rằng, một nền kinh tế xuất khẩu Tết Việt ra khắp thế giới sẽ trở thành hiện thực trong một tương lai không xa.

## CULTURE

### 3. Kết luận

Trong xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, việc giữ gìn, bảo tồn những giá trị tốt đẹp của ngày Tết cổ truyền góp phần phát huy bản sắc văn hóa dân tộc. Chỉ khi những nét đẹp văn hóa của Tết cổ truyền được lan tỏa trong tâm hồn của mỗi người Việt Nam, được trao truyền cho các hệ thì nó sẽ trở thành nguồn lực nội sinh to lớn. Tết cổ truyền là cơ hội để quảng bá du lịch, văn hóa, kích thích tiêu dùng, tạo động lực phát triển cho ngành du lịch nói riêng và cho nền kinh tế nói chung. Việt Nam cần có cơ chế và giải pháp đồng bộ để bảo vệ và phát huy các giá trị tốt đẹp, bền vững trong truyền thống văn hoá Việt Nam.

### CHÚ THÍCH

<sup>1</sup>Công Thông tin điện tử Chính phủ (2024), “Nguồn gốc, ý nghĩa tết Nguyên đán”.

<sup>2</sup>Phan Kế Bính (2005), Việt Nam phong tục, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội, tr.50-51.

<sup>3</sup>Nguyễn Văn Huyền (2023), Hội hè, lễ tết của người Việt, Nxb. Thế giới, Hà Nội, tr.8.

<sup>4</sup>Phan Kế Bính (2005), Việt Nam phong tục, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội, tr.54.

<sup>5</sup>Nguyễn Văn Huyền (2023), Hội hè, lễ tết của người Việt, Nxb. Thế giới, Hà Nội, tr.13.

<sup>6</sup>Ngô Văn Tuyền (2023), “Tết là dịp để kích cầu”, Báo điện tử Vietnamnet.

### TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Phan Kế Bính (2005), *Việt Nam phong tục*, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
2. Công Thông tin điện tử Chính phủ (2024), “Nguồn gốc, ý nghĩa tết Nguyên đán”, <https://xaydungchinhsach.chinhphu.vn/nguon-goc-y-nghia-tet-nguyen-dan-cua-nguoi-viet-119230121183831146.htm>
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập 1, tập 2*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
4. Nguyễn Văn Huyền (2023), *Hội hè, lễ tết của người Việt*, Nxb. Thế giới, Hà Nội.
5. Xuân Tùng (2024), “Phát huy, giữ gìn nét đẹp văn hóa Tết cổ truyền của dân tộc Việt Nam”.
6. Ngô Văn Tuyền (2023), “Tết là dịp để kích cầu”, Báo điện tử Vietnamnet, <https://vietnamnet.vn/tet-la-dip-de-kich-cau-2103179.html>
7. VOV.VN (2020), “Tết Nguyên đán: Một di sản văn hóa dưới góc nhìn lễ hội”
8. Trần Quốc Vượng (2003), *Văn hóa Việt Nam – tìm tòi và suy ngẫm*, Nxb. Văn học, Hà Nội.

# TRADITIONAL TET AND THE ISSUE OF PRESERVING AND PROMOTING CULTURAL HERITAGE

NGUYEN THI THANH MAI

Email: nguyenthanhmai1405@gmail.com

National University of Arts Education

## ABSTRACT

Tet Nguyen Dan is the biggest traditional festival of Vietnamese people and an important celebration in Vietnamese culture. In recent years, enterprises have taken advantage of this traditional holiday to enhance production and products quality, stimulate domestic consumption, and foster economic development. In the trend of globalization and international integration, preserving and maintaining the beautiful values of the traditional Tet holiday contributes to the national and cultural identity, making the Vietnamese people love their homeland and country even more.

*Từ khóa: Preservation, cultural heritage, promotion, traditional Tet*

## 1. Introduction

The Lunar New Year is the biggest and oldest traditional festival of the Vietnamese people, an important celebration in Vietnamese culture. As the first festival of the year, celebrating Tet has become a distinctive cultural feature of the Vietnamese people, embodying many profound cultural and spiritual values.

In recent years, the issue of preserving the traditional Lunar New Year or abandoning it to integrate with the world has been a controversial topic. Supporters of the viewpoint of abandoning the traditional New Year present several reasons, such as: the long holiday reduces work productivity and affects business operations; it disrupts and negatively impacts the learning of students; the holiday increases gambling and alcohol-related issues. However, many cultural researchers and the majority of the population support the preservation and conservation of the traditional New Year. The question arises: how to preserve and conserve the traditional New Year in the context of current integration and globalization to align with the country's development?

## 2. Content

### 2.1. The traditional Tet in the consciousness of the Vietnamese people

According to the research of historian Tran Van Giap, the "Tet Nguyen Dan" holiday in Vietnam has existed since the early first century AD. The origin of the word "Tet" and the meaning of "Tet Nguyen Dan" have also been popularized since that time<sup>1</sup>.

For thousands of years, every time Tet arrives in spring, the consciousness of every Vietnamese person is associated with family reunions, gatherings with loved ones, and remembrance of ancestral roots. This reflects the beauty of the moral values and sentiments of the Vietnamese people. Thus, Tet has been present in Vietnamese people's mind since its inception to the present day. Researcher Phan Ke Binh stated: "Tet Nguyen Dan - The first day of the new year is the Lunar New Year. This celebration is more significant than any other holiday throughout the year. Two weeks before the New Year, every household is bustling with preparations, with some buying paintings and firecrackers, others purchasing gold, incense, and offerings, as well as sweets and fruits, etc. Local scholars go to the market to write couplets for sale. Those who are trading or working

## CULTURE

far away all take time off to return home for the celebration. A few days before the New Year, everyone cleans their homes and washes the altars and ceremonial items. Bright red couplets are stuck on doors and house pillars, and ornaments are hung up neatly and elegantly<sup>2</sup>. According to researcher Nguyen Van Huyen: “No matter what, if not all ancient traditions are still respected, during this festival, from north to south, the whole country rejoices. No event in the outside world can take away this joy from the poorest as well as the richest, and the satisfaction of celebrating Tet appropriately before the altar of deities in their homes or among fellow countrymen<sup>3</sup>. The traditional Tet of the nation carries many great cultural values: The principle of "drinking water, remembering its source" is reflected in the Vietnamese saying "The first day of Tet is for the father, the second day is for the mother, and the third day is for the teacher," which emphasizes the remembrance of the contributions of parents, teachers, and ancestors. It can be said that the traditional Tet embodies the cultural essence of Vietnam; it is not only a time for rest after a busy year of work but also an occasion for family reunions, offering incense to deities, ancestors, and grandparents, purchasing food supplies, traveling, practicing beliefs, performing folk art, visiting temples, seeking blessings, wishing for health, and hoping for good fortune.

### ***2.2. The traditional Tet connects Culture with Tourism***

In recent years, traveling during Tet has become a popular choice among young people and young families. They want to immerse themselves in the lively and festive atmosphere of Tet, admire the unique cultural features of various regions, enjoy delicious dishes, and experience life through trips during the Tet holiday.

The atmosphere of the Lunar New Year often lasts from the 23rd of the last month of the lunar year until the end of January, as the saying goes: “January is the month of festivities / February is for planting beans, potatoes, and eggplants.” Therefore, recreational activities, entertainment, sightseeing, and festivals are incredibly vibrant throughout January. According to Phan Ke Binh: “Throughout the entire month of January, youngsters and elders, men and women, people from the countryside dressed in dark trousers and shirts, some go to worship at this temple or that shrine, while others enjoy the scenery here and there, some participate in flower and water lily contests, others in lantern festivals, and some in singing and celebrating. Those who are free gather in groups of three or five to play cards and gamble. At the crossroads, some groups are spinning tops, while

others are playing with marbles, collectively referred to as the spring festivities.”<sup>4</sup>

Although there are still many shortcomings in tourism activities during the traditional Tet holiday, such as price gouging, a lack of manpower in services, and the distortion of cultural and spiritual activities in many places, it cannot be denied that the mindset of enjoying an extended Tet holiday among the people presents a wonderful opportunity to promote and develop tourism. Tet Nguyen Dan has become an opportunity for the tourism industry to showcase its internal strength and effectively leverage the benefits of leisure and shopping. Some local enterprises have organized many all-inclusive tours and interesting programs to attract visitors: Writing couplets, calligraphy, fortune-telling with "Kieu," making "to he" (traditional rice dough figurines), and crafting handicrafts... The context of global economic integration has created many opportunities and challenges for Vietnam's tourism industry. The traditional Tet holiday is a unique and attractive cultural product, serving as a valuable resource for the tourism sector. Developing tourism is an important solution that contributes to the preservation and promotion of the traditional Tet values of the Vietnamese people.

### ***2.3. The traditional Tet as a Motivation for Socio-Economic Development***

Traditional Tet is an opportunity for socio-economic development; the Tet month is a time of bustling and urgent economic activity. Families prioritize purchasing and stockpiling food supplies for offerings and meals during the Tet holiday. People tend to spend generously and buy gifts for friends and relatives to celebrate Tet and honor their ancestors properly<sup>5</sup>. Tet is a very important time to promote and develop the country's consuming culture, and it is a period when regional trade activities take place vibrantly across the country.

From the perspective of integration, while the world has already entered the New Year for about a month, Vietnam is still on holiday. However, it's not just Vietnam; China and South Korea are also in the same situation. These three economies, which celebrate the Lunar New Year with the longest holidays, account for one-fifth of the global GDP. This indicates that the potential for business activities during the traditional Tet holiday remains very significant. In recent years, some Vietnamese Tet cultural products such as banh chung along with gio cha, nem, and pickled vegetables have appeared on the shelves of Vietnamese supermarkets in the U.S. Vietnamese apricot flowers have also crossed the strict agricultural barriers of the United States to be

## CULTURE

present in this country. This also proves that an export economy for Vietnamese Tet products around the world will become a reality in the near future.

### 3. Conclusion

In the trend of globalization and international integration, preserving and maintaining the beautiful values of the traditional Tet holiday contributes to promoting the national and cultural identity. Only when the cultural beauty of Tet is spread in the hearts of every Vietnamese person and passed down through generations will it become a significant internal resource. Tet is an opportunity to promote tourism and culture, stimulate consumption, and foster the development of the tourism industry in particular and the economy in general. Vietnam needs a synchronized policy and solutions to protect and promote the beautiful and sustainable values in Vietnamese cultural traditions.

## CHÚ THÍCH

<sup>1</sup>Government Electronic Information Portal (2024), "Origin and meaning of Lunar New Year".

<sup>2</sup>Phan Ke Binh (2005), Vietnamese customs, Culture and Information Publishing House, Hanoi, pp.50-51.

<sup>3</sup>Nguyen Van Huyen (2023), Festivals and holidays of Vietnamese people, The Gioi Publishing House, Hanoi, p.8.

<sup>4</sup>Phan Ke Binh (2005), Vietnamese customs, Culture and Information Publishing House, Hanoi, p.54.

<sup>5</sup>Nguyen Van Huyen (2023), Festivals and holidays of Vietnamese people, The Gioi Publishing House, Hanoi, p.13.

## REFERENCES

1. Phan Ke Binh (2005), *Vietnamese Customs*, Culture and Information Publishing House, Hanoi.
2. Government Electronic Information Portal (2024), "Origins and meaning of Tet Nguyen Dan," <https://xaydungchinhsach.chinhphu.vn/nguon-goc-y-nghia-tet-nguyen-dan-cua-nguoi-viet-119230121183831146.htm>
3. Communist Party of Vietnam (2021), *Documents of the XIII National Congress*, Volume 1, Volume 2, National Political Publishing House Truth, Hanoi.
4. Nguyen Van Huyen (2023), *Festivals and Holidays of the Vietnamese*, World Publishing House, Hanoi.
5. Xuan Tung (2024), "Promoting and Preserving the Beauty of the Traditional Tet Culture of the Vietnamese Nation."
6. Ngo Van Tuyen (2023), "Tet is an Opportunity to Stimulate Demand," Vietnamnet Electronic Newspaper, <https://vietnamnet.vn/tet-la-dip-de-kich-cau-2103179.html>
7. VOV.VN (2020), "Tet Nguyen Dan: A Cultural Heritage from the Perspective of Festivals."
8. Tran Quoc Vuong (2003), *Vietnamese Culture - Exploration and Reflection*, Literature Publishing House, Hanoi.